Judocus Van Stappen in de Weesboeken van Sint-Niklaas

Staet ende inventaris van goede die bij desen maekt en overgeeft anna van leuvenhaege als houdrigghe gebleven … sterfhuijse van wijlent joos van stappen ende jan van leeuvenhaege en jan van stappen als wettelijcken staende voogden van vijf minderiarige weesen achtergelaeten bij den selve joos van stappen geprocureert bij dese anna van leuvenhaege en jan smet … huwelijk hebbende marie van stappen en jan van stappen wesen syns selfs en dat van alle immeubele en meubele goederen schulden van baeten en van achterdeele en dat in maniere als volght (Weesboeken Sint-Niklaas, nr 13, f°121)

Judocus Van Stappen overlijdt op 4 augustus 1693, kort nadien wordt door de voogden een overzicht gemaakt van alle bezittingen en van schulden. Men spreekt hier direct van **staande voogden**, vaak deden eerst de **deelvoogden** het voorbereidende werk voor de boedelinventaris. Dit overzicht van bezittingen en schulden wordt overgemaakt aan de plaatselijke schepenbank.[1]
Als voogden treden op de broer van Judocus' weduwe, en hun oudste meerderjarige zoon Joannes Van Stappen (28 jaar) (of: ook een broer van de overledene noemde Joannes, het is niet volledig duidelijk over welke Joannes het hier juist gaat). Zijn zuster Maria was in 1687 gehuwd en verder is er sprake van 5 minderjarige wezen: dit zijn Anna (26 jaar), Judocus (18 jaar), Petrus (14 jaar), Elisabeth (10 jaar) en Joannes Franciscus (verder Franciscus genoemd, 8 jaar). Van de 13 kinderen waren er al 6 op jonge leeftijd overleden. De weeskinderen werden hier in deze staat van goed niet met naam genoemd.
Het was toen de gewoonte om eerder in lange zinnen (zonder leestekens!) een en ander te beschrijven. De onderlijnde woorden –in de tekst zelf aangegeven met een golfje boven het woord- duidt op een afkorting: bv. en voor ende, van voor vande, wesen voor wesende.
De 'houderigghe' zal instaan voor het onderhouden van de minderjarige kinderen, de voogden houden een oogje in het zeil en zullen er voor zorgen dat elk kind zijn rechtmatige erfdeel krijgt bij het meerderjarig worden (in principe vanaf 25 jaar).
Moeder Anna Van Leuvenhaege zal overlijden in 1721, haar dochter Anna was al eerder overleden en de zonen Joannes, Judocus en Petrus waren al gehuwd. Het is niet duidelijk of Elisabeth en Franciscus toen nog in leven waren.
Nog op te merken: de schrijfwijze van familienamen zoals Van Leuvenhaege varieert afhankelijk van de persoon die noteerde.

Uit: R. De Moerloose, "Staten van goed" Terminologie, CD-Land van Waas 2015, FV-Land van Waas

*Wanneer een persoon overlijdt, spreekt men over het **sterfhuis.** De erfenis wordt gevormd door wat de overledene nalaat. De voornaamste wettelijke erfgenamen zijn de afstammelingen (kinderen, kleinkinderen) en indien deze er niet zijn, de ouders, broers/zusters van de overledene. Wanneer er minderjarige kinderen (**wezen,** jonger dan ongeveer 25 jaar) zijn, diende er een boedelinventaris of staten van goed opgemaakt te worden, waarin alle bezittingen én alle schulden van het sterfhuis werden opgesomd.*
*Vermits minderjarige kinderen als rechtsonbekwaam werden beschouwd, dienden **voogden** de ouderlijke macht over te nemen. Hun taak bestond er vooral in om de erfrechten van de wezen te vrijwaren. Er werd een voogd langs de vaderlijke kant (=voogd paterneel) en een langs moederlijke kant (=maternele voogd) gekozen. Meestal waren dit nauwe familieverwanten, vaak ooms langs de vaderlijke of moederlijke kant. Voor het opstellen van de boedelinventarissen werden eerst **deelvoogden** aangesteld, die nadien vervangen werden door **staande voogden**.*
*De weduwe of weduwnaar van de overleden persoon werd de '**houderigge' of 'houder'** genoemd die verder instond voor het onderhouden van de wezen. Hij/zij had ook het feitelijk beheer over het*

[1] Schepenbank van de Keure (Sint-Niklaas) ressorterend onder het Hoofdcollege (kasselrij land van Waas).

*sterfhuis, waarbij de voogden wel controleerden of de belangen van de wezen niet werden geschonden. De voogden dienden ook regelmatig een nieuwe stand van zaken te rapporteren aan de schepenbank, de schepenen waren eigenlijk de **oppervoogden** die bv. mogelijke misbruiken door de voogden zelf konden tegengaan.*
*Het erfrecht bepaalde dat goederen die tijdens het huwelijk verworven werden ('de **conqueste**') voor de helft in eigendom bleven van de langstlevende partner, de andere helft ging naar de kinderen (dus de weeskinderen en de al meerderjarige kinderen). Bezittingen die rechtstreeks door erfenis langs vaderlijke/ moederlijke kant waren bekomen ('de **gronden van erfve'**) waren 100% in het bezit van de overleden vader/moeder en kwamen dus nadien ook volledig in het bezit van de kinderen. De 'houder/houderigge' had het vruchtgebruik op de 'conqueste' en op de 'gronden van erve' (=het recht van **'bijlevinghe'**).*
*De voogden bleven actief zolang er weeskinderen waren. In die periode konden er kinderen sterven, **meerderjarig** worden –men werd ook als meerderjarig beschouwd wanneer men huwde of de religieuze staat aannam-, kon de 'houder/houderigge' ook hertrouwen, en kon er wel wat veranderen in de bezittingen/schulden van het sterfhuis. Steeds werd gekeken naar het vrijwaren van de rechten van de minderjarige kinderen.*
*De staat van goed werd dus opgemaakt door de voogden en nadien voorgelezen voor de schepenen die alles ook dienden goed te keuren. Meestal waren er ook plaatselijke gewoonten (de **'costumen'** of gewoonterecht) die het opmaken van de staten van goed bepaalden.*

A. *Eerst de conquesten gedaen gedurende huen lieden houwlijck ende dat soo volght*

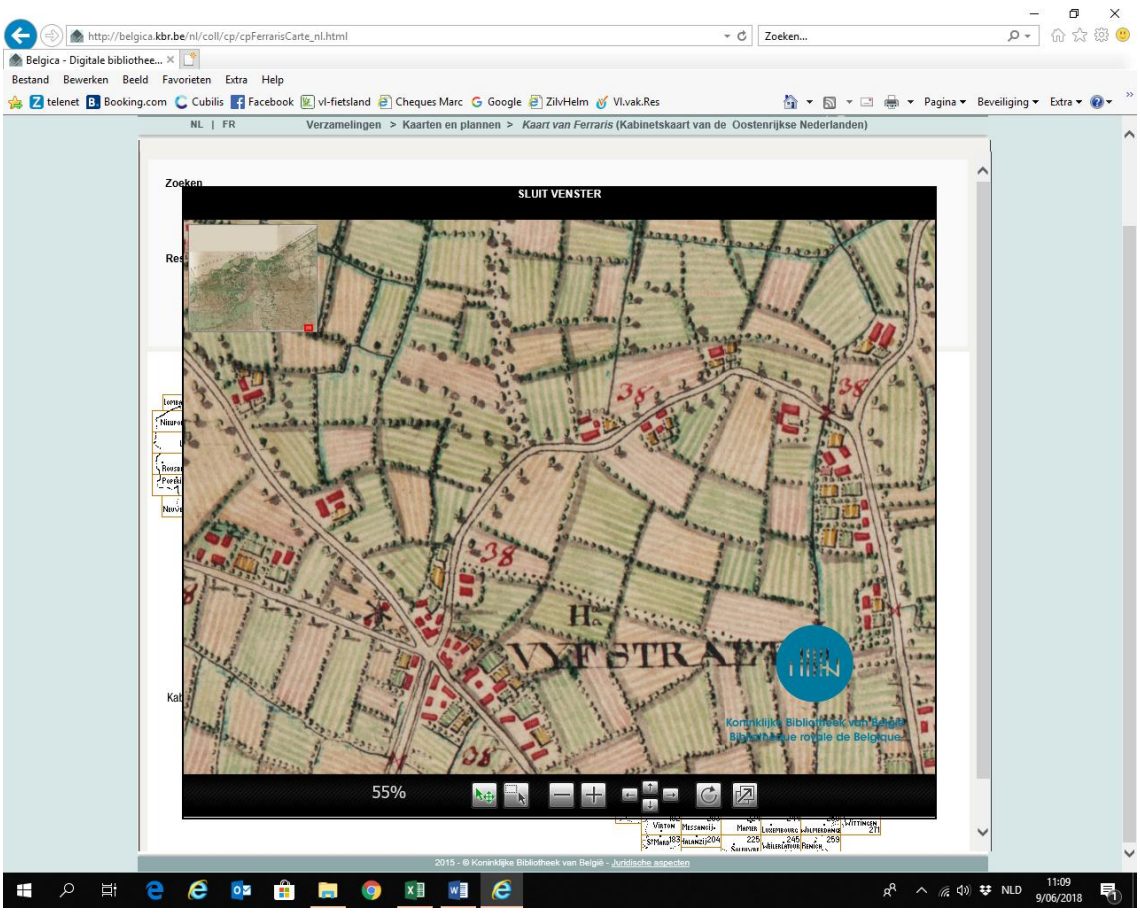
Vooreerst hebben gecocht ende geconquesteert een behuysde hofstede gestaen ende gelegen op de prochie van st nicolaes bij vijfstraeten hoeck groot ontrent een half gemet paelen oost dhoirs van jan van welle suyt de wed. pr maes west en noort de straete bij coop van wed. jan maes voor de somme van ses pon grooten tjaers en half penninck xvi belast met eene rente van vijfthien guldens tjaers penninck xvi in proffijte van het broederschap van geloovighe sielen van prochie ste nicolaes wesen voorts suijver en onbelast

De kinderen erfden van de bezittingen die tijdens het huwelijk werden verworven, de helft. De weduwe behield de andere helft (ging bij haar overlijden naar de kinderen). De behuisde hofstede bestaat uit een huis[2] op een stuk land van een half gemet (=150 roeden, ongeveer 22,5 are). Sint-Niklaas behoorde deels tot de Keure van het Land van Waas, een afzonderlijke bestuurlijke eenheid binnen de Kasselrij van Gent.
De behuisde hofstede was gekocht van de weduwe Joannes Maes en er diende gedurende 16 jaar, een jaarlijks bedrag van 6 ponden grooten afbetaald te worden. De behuisde hofstede moet blijkbaar ook borg hebben gestaan (zie ook stukken land verder) voor een lening die werd aangegaan bij het ***broederschap** van gelovige sielen.* Het terug te betalen bedrag van de lening bedroeg jaarlijks 15 **gulden** (=ongeveer 2,5 ponden grooten), dit ook gedurende 16 jaar. (='besette rente', zie ook bij schulden)
De weduwe diende dus in te staan voor het onderhouden van de weeskinderen. Zij stond ook in voor het feitelijke beheer van het sterfhuis, dus ook voor het verder afbetalen van de openstaande schulden. De voogden hielden het toezicht en konden ingrijpen. Zo lang er recht van 'bijlevinghe' was, dus zolang de weduwe leefde, konden de kinderen hun erfdeel nog niet echt ontvangen. Dit gebeurde vaak na het overlijden van de weduwe, waar bv. de gronden verkocht werden en de ontvangen koopgelden verdeeld werden over de kinderen.

[2] Meestal gebouwd uit vakwerk opgevuld met leem, met een strooien dak.

Item hebben noch gecocht en gequonqesteert dhelft van een stuck lants groot ontrent een gemet waarvan het andere helft was competerende aen desen overledene gelegen oock op deselve prochie van st nicolaes aen clapperbecke paelende oost en suijt de straete west den doctor de rijckel en noort marcus snouck belast int geheel met eene rente van twee ponden groot tjaers penninck xvi in proffijte van nicolaes de bruijne voorts suijver en onbelast

Blijkbaar had Judocus Van Stappen eerder een stuk land gekocht of geërfd, en koopt hij samen met zijn echtgenote de andere helft van het stuk land. Het moet niet ver gelegen zijn van de plaats van hun hofstede. Ze hebben dit stuk land gebruikt als borgstelling voor het aangaan van een lening bij Nicolaus De Bruijne (='besette rente',32 ponden met een afbetalingstermijn van 16 jaar). Er wordt nu niet vermeld van wie het stuk land ooit gekocht is geweest. Voor dit stuk land geldt dus dezelfde erfenisregeling als voor de behuisde hofstede aan 'Vijfstraeten hoeck.'

*Detail uit de Ferrariskaart met aanduiding van 'Hameau Vijfstraeten'. De naam verwijst naar de 5 straten die er samenkomen. Rond 1540 spreekt men van de 'Vijfstraetenhoek', er was ook een 'Vijfstraetenmolen'. Ter oriëntering: het huidige stationsgebouw van Sint-Niklaas ligt beneden links op de kaart en de straat die vanaf de 'Vijfstraetenhoek' naar het centrum leidt is eveneens aangeduid[3]. De **'Clapperbeke'** werd al in 1616 genoemd, het was de beek die het water van Sint-Niklaas afvoerde via Nieuwkerken en Vrasene richting polders en Schelde.[4]*

[3] Richting '55%' op de kaartbalk.

[4] Om overstromingen stroomafwaarts te vermijden werden er in de 17e eeuw houten staketsels over de beek gespannen op een bepaalde hoogte om het water bij zware regenval meer ter plaatse te houden. ('claphout'=houten eikenplank). Het is op de Ferrariskaart niet duidelijk waar deze beek juist liep. De huidige

B. Hier naer volghen de erfgoederen van dese hauderigghe soo volght

Eerst is dese hauderigghe competerende een stuck landts groot ontrent acht … gelegen opde prochie van sint nicolaes in de wijck genaempt het amelvelt paelende oost gillis brijs suyt de straete west dhoirs joos speleman ende weduwe jan maes en noort jan maes belast met eene rente van drij ponden grooten penninck xvi in proffijte van dhoirs ende weduwe daneel vercauteren en noch met vijf maeten rogge … in proffijte van … voorts suijver ende onbelast

Item is haer competerende een stuck lants genaempt den haghackeren gelegen oock op dese prochie van sint nicolaes in de wijck genaempt de tweede beektiende paelende oost jan vercauteren suijt de weduwe en hoirs marijn heyndricq west dhoirs jan vercauteren en noort den doctor de rycke belast met eene rente van vier ponden grooten tjaers penninck xvi in proffijte van catharina coliers noch …wegh van een stuc klant voorts suijver ende onbelast

Item is haer noch competerende een stuck lants groot ontrent een gemeth genaempt het baeseelken gelegen op de prochie van sint nicolaes in de wijck genaempt den godtschalck paelende oost jacques brijs suijt dit sterfhuijs west ende noort dhoirs ende weduwe marijn heyndricq wesende suijver ende onbelast

De weduwe had een aantal stukken grond geërfd die respectievelijk in de wijken 'Godtschalck' en 'Tweede beektiende' lagen (=in de buurt van 'Vijfstraetenhoek' grenzende aan Nieuwkerken) en de wijk 'Amelvelt' (=in het zuiden van de parochie). Twee stukken land waren nog belast met een rente (=borg voor een aangegane lening of 'besette rente', zie ook schulden)
Deze stukken bleven 100% eigendom van de weduwe en zouden pas naar de kinderen gaan na haar overlijden.

C. Hiernaer volghen de erfgoederen van desen overledenen

Judocus Van Stappen had zelf 2 stukken land van 800 roeden geërfd, gelegen in de wijk Godtschalk. De stukken land paalden aan een stuk land dat zijn weduwe zelf geërfd had (zie hiervoor). De stukken land waren weer belast met een 'besette rente' (6 ponden 10 schellingen groten per jaar). Verder had hij nog eens de helft van een gemet land, de andere helft was blijkbaar tijdens zijn huwelijk met Anna Van Leuvenhage gekocht (zie eerder). Dit worden 100% erfgoederen van zijn kinderen (wel altijd belast met 'bijleving' voor de weduwe).

D. Gederfde goederen (=inkomsten uit verkochte goederen)

De weduwe van Judocus Van Stappen heeft '**gederf**t[5] ende vercocht gestaen het hauwelijck' een stuk land van 2 gemeten in de Moerputwijk (=wijk gelegen in het oostelijk deel van de parochie) aan haar broer Joannes Van Leuvenhage voor de som van 5 ponden grooten per jaar. Zij verkoopt hem ook een ander stuk land groot … voor de som van 4 ponden grooten per jaar. Over een periode van 16 jaar komt dit op een som van 144 ponden grooten (=(5+4)x16).

Klapperbeekstraat ontleent haar naam hier aan, en is een rechttrekking vanaf de *'Vijfstraetenhoek'* richting de grens met Nieuwkerken (dus in noordoostelijke richting). (uit: L. Laevaert, Stad Sint-Niklaas, 1956).

[5] Gederfde goederen zijn bezittingen die verkocht werden tijdens het huwelijk en die dus ook voor de helft het erfdeel van de kinderen uitmaakten.

De overledene zelf heeft een behuisde hofstede in de wijk Godtschalk[6] verkocht aan Marcus Snouck voor de som van 5 ponden groten per jaar. Deze hofstede was belast met een rente van 20 schellingen groten per jaar (='besette rente'). Op de 2 stukken land die hij geërfd had stond nog een 'besette rente' 'ten proffijte van Joos Steensens'. Ook hier worden de inkomsten voor een periode van 16 jaar opgesomd (=24 ponden grooten, de renten ten laste zijn afgetrokken van de inkomsten). Dit maakt een netto gederfd bedrag van 120 ponden grooten.

*E. Hiernaer volghen de prijseyen van de **vervoethey**t (=mest en zaad dat in stuk land zit en waarvoor nieuwe pachter dient te betalen) van het lant oock van het murwe opgaende ende canthout oock van de **meubelen** (=roerende goederen) en de schulden van baeten[7] soo volght.*

Er wordt in detail een opsomming gegeven met 'het opgaende hout ende canthout ende de vervoetheyt' op het stuk land in het 'Amelvelt', verder werden er nog een 12-tal stukken land gepacht aan diverse eigenaars. In totaal kwam men hier op een geschat te ontvangen bedrag van 42 ponden 19 schellingen 4 grooten, waarvan de helft aan de wezen werd toegewezen.

Vanaf deze rubriek wordt steeds systematisch de helft berekend voor de wezen (men spreekt dus niet van de andere kinderen)[8]. En vermoedelijk worden de diverse stukken land die het echtpaar Van Stappen-Van Leuvenhaeghe bezit, (deels) in kleinere stukken verpacht.

F. Hier naer volghen de prijseye van peerden ende koeijen en meubelen als anderssints

'Den messinck op den hof' (=mesthoop) werd geschat op 3 ponden 3 schellingen grooten (bij alle hierna genoemde sommen is telkens op de geschatte bedragen nog eens de helft voor de wezen berekend).

Verder vermeld zijn een 'marrie peert' (20 ponden grooten), een 'roeyt vuelen' (9 ponden 4 schellingen grooten), 'twee koeijbeesten' (10 ponden 6 schellingen grooten), 'een mager vercken' (1 pond 10 schellingen grooten) opgesomd.

'Den waegen ende kerre.. de ploegh…' werd geschat op 11 ponden 13 schellingen grooten. Voor 'het droog haut op den hof' schatte men op 3 ponden 6 schellingen grooten. We laten de opsomming nog even verder duren (dit geeft goed idee van waarden van dieren en voorwerpen- er wordt hier enkel over het bedrag in ponden en schellingen gesproken, soms worden er ook bedragen in aantal grooten vermeld)

-voor 'roggen haveren en heij stroot dat gedurssen is' (**dorsen**=het scheiden van graszaden of graankorrels met bv. een dorsvlegel) (2 ponden 16 schellingen grooten)

-voor 250 … 'hooy' (=hooi=gedroogd gras) en 6 karren 'haveren hoey' (6 ponden 4 schellingen grooten)

-voor twee … 'haver ongedurssen ' (15 ponden 16 schellingen grooten)

-'noch voor het cooren dat ongedurssen is' (32 ponden grooten)

-'noch voor het ongeswingelt (=onbewerkt) vlasch' (8 ponden grooten)

[6] Dit zijn waarschijnlijk de behuisde hofstede en een aangrenzend stuk (300 roeden) dat al eerder in de staten van goed van zijn vader Jacobus vermeld stond.
[7] Schulden van baeten=nog te ontvangen sommen.
[8] Wat betekent dat ze al hun erfdeel ontvangen hebben.

-‘noch voor eenen peerden rosmeulen met den … tobben en alle den halans’ (24 ponden 6 schellingen grooten)

-‘noch voor eenen hoop corvel ofte verckens’ (4 ponden grooten)

-‘noch voor het claversaet…’ (3 ponden 6 schellingen grooten)

-‘noch voor het ongedurssen … op den solder’ (4 ponden grooten)

-‘noch voor twee sacken erten gedurssen op den solder’ (2 ponden 10 schellingen grooten)

-‘noch voor twee sacken gedurssen cooren’ (2 ponden 10 schellingen grooten)

-‘noch voor twee coetsen met twee gerderopen (=kast)met een coeffer’ (4 ponden 6 schellingen grooten)

-‘noch voor schapraeyen(=muurrek)’ (10 schellingen grooten)

-‘noch voor de hauten … en ander houten werck’ (14 schellingen grooten)

-‘noch voor het … ende coper en ijserwerck’ (4 ponden 18 schellingen grooten)

-‘noch voor gheleyder werck (=fijn aardewerk)ende erden werck’ (12 schellingen grooten)

-‘noch voor een reppe mette banke’ (1 pond 2 schellingen grooten)

-‘noch voor een pluijmbedde met hooftpulluw met twee pluijmkussens en twee … kussens’ (3 ponden 8 schellingen grooten)

-‘noch voor vijf paere slaeplaeckens met eenighe flawijnen met vijf… laeckens en vier servetten en twee hantdoecken ende anere blaue lijnwaet’ (2 ponden 6 schellingen grooten)

-‘noch voor eenighe hemden ende ander cleyn lijnwaet’ (10 schellingen grooten)

-‘noch voor het …’ (2 ponden 10 schellingen grooten)

-‘noch voor veerthien lijnwaeten sacken’ (1 pond 3 schellingen grooten)[9]

-‘noch voor twee stucken rauw lijnwaet’ (3 ponden 14 schellingen grooten)

-‘noch voor de kooren … ende andere cleijn … en drij …’ (5 schellingen grooten)

-‘noch voor … van hoeij en stroeij’ (15 schellingen grooten)

-‘noch comt dit sterfhuijs goet aen joos maes over resten van pacht van lijsaedt lant’ (12 schellingen grooten)

-‘noch aen de weduwe pieter maes van gelijcken lantpacht rest’ (5 schellingen grooten)

-… (1 pond 10 schellingen grooten)

Deze ‘prijsije’ (=schatting) werd gedaan door Joannes Van Leuvenhage, Joannes Van Stappen

(=de voogden) en Joannes Smet (=schoonzoon van de overledene). Er wordt nog voor … ‘betaelt

[9] Hier lijkt er rekenfout met het berekende halve bedrag voor de wezen.

vuijt het gemeen sterfhuijs' en vermeld dat ze voor het 'lijnwaet en cleederen' van de houderigge

'malcander daer over quijt gescholden' hebben.

G. Schulden van achterdeel in desen sterfhuijs bevonden ghestaen hun lieden houwelijck ende dat inde maniere soo volght

Ook hier worden weer in detail de verschillende renten (=leningen) en schulden van het sterfhuis overlopen, de helft van de schulden wordt aan de wezen toegewezen (berekeningen met aantal grooten worden hier weer weggelaten):

-een 'besette rente' van 6 ponden 10 schellingen grooten met als borgstelling 2 stukken land die hiervoor reeds genoemd werden. De begunstigde van de lening is Joannes Vijt, en in kapitaal bedraagt dit dus 104 ponden '(=afbetalingstermijn van 16 jaar zoals gebruikelijk in die tijd)

-voor de '**verloopen** van selve rente'[10] voor 2 jaar en een maand (=december 1692+jaren 1693 en 1694) (11 ponden 10 schellingen grooten)

-nog een 'onbesette rente' (=gewone lening, zonder borgstelling met stuk land) van 3 ponden per jaar met als begunstigde opnieuw Joannes Vijt (=totaal kapitaal van 48 ponden grooten)

-voor de 'verloopen van selve rente' voor 3 jaar en 1 maand (=26 oktober 1691 tot 26 november 1693) (=9 ponden15 schellingen)[11]

-nog een 'besette rente' van 2 ponden/jaar met als begunstigde Nicolaes De Bruijne (=kapitaal van 32 ponden grooten)

-voor de 'verloopen van selve rente' voor 1 jaar en 6 maanden (21 juni 1692 t/m 21 december 1693) (=3 ponden)

-nog een 'besette rente' van 3 ponden/jaar met als begunstigde de weduwe en erfgenamen van Daniel Vercauteren (=kapitaal van 48 ponden grooten)

-voor de 'verloopen van selve rente' voor 1 jaar en 8 maanden (=5 ponden grooten)

-'een besette rente' van 4 ponden /jaar met als begunstigde Catharina Coliers, geestelijke dochter (=kapitaal van 64 ponden grooten)

-voor de 'verloopen van selve rente' voor 2 jaar en 9 maanden (22 maart 1691 t/m 22 december 1693) (=11 ponden grooten)

-'een besette rente' van 2 ponden 10 schellingen grooten/jaar met als begunstigde de 'geloovighe sielen der prochie van st. nicolaes' (=kapitaal van 40 ponden grooten)

-voor de 'verloopen van selve rente' voor 2 jaar (=5 ponden grooten)

-nog een 'onbesette rente' van 20 schellingen/jaar met als begunstigde Franciscus Martens (=kapitaal van 16 ponden grooten)

-voor de 'verloopen van selve rente' voor 1 jaar en 11 maanden (=1 pond 18 schellingen grooten)

-nog voor een obligatie van 24 ponden kapitaal met als begunstigde Petrus Schelfaut

[10] Vermoedelijk wordt met 'verloopen van selve rente' het bedrag bedoeld dat reeds betaald werd en dus dient afgetrokken te worden van de bezette rente die het sterfhuis nog verder dient te betalen.
[11] Foute berekening.

-voor de ‘verloopen van selve rente’ voor 2 jaar en 11 maanden (=4 ponden 17 schellingen grooten)

-nog voor een obligatie van 24 ponden groten met als begunstigde Joannes Van Remoortel

-voor de ‘verloopen van selve rente’ voor 2 jaar en 6 maanden (=3 pond 15 schellingen grooten)

-voor een obligatie van 16 ponden grooten met als begunstigde Judoca Van Schaverbeke

-voor de ‘verloopen van selve rente’ voor 3 jaar (=3 ponden grooten)

-voor een obligatie van 8 ponden grooten ten voordele van Franciscus De Potter

-voor de ‘verloopen van selve rente’ voor 3 jaar (=1 pond 10 schellingen grooten)

-er werd nog een som geld (8 ponden grooten) geleend van Joannes Smet (=schoonzoon van de overledene)

-aan Adrianus Everhaert dient nog voor arbeidsloon 2 ponden 3 schellingen grooten betaald te worden

-het sterfhuis is nog schuldig aan ontvanger Van Daele ‘de reste van selven oncosten ommegestelt ten jaere 1693’ (=14 ponden 17 schellingen grooten) (ommestelling=soort lokale belasting)

-ook aan ontvanger Marcus Segers van ‘gelijcken provisie oncosten ommegestelt den jaere 1693’ (=42 ponden 7 schellingen grooten)

-er wordt tenslotte nog een reeks te betalen pachtsommen genoteerd:

- aan Petrus Saman ‘verschenen te kerstmis 1693’ een jaar pacht (=5 ponden grooten)
- aan ‘mijnheer Van Schaverbeke’ twee jaar pacht (=1692-1693) (=10 ponden grooten)
- aan de ‘hoirs’ van Petrus Schelfaut een jaar pacht ‘verschenen te kerstavondt 1693 (=2 ponden 6 schellingen grooten)
- aan Philippus Everaert een jaar pacht ‘verschenen te kerstavont 1692’ (3 ponden)
- aan Andreas De Bruyne een jaar pacht ‘verschenen te kerstavont 1693’ (=1 pond 10 schellingen grooten)
- aan Joannes De Cauwere een jaar pacht ‘verschenen te kerstavont 1693’ (=1 pond 15 schellingen)
- aan Adrianus Snouck 2 jaren pacht ‘verschenen te kerstavont 1693’(=4 ponden 6 schellingen)
- aan de weduwe en ‘hoirs’ van Daniel Vercauteren 2 jaren pacht ‘verschenen te kerstavont 1693’ (=6 ponden grooten)
- aan Adrianus Vercauteren 2 jaren ‘en een stuck’ pacht voor de jaren 1691-1692-1693 (=7 ponden 10 schellingen)

-het sterfhuis is voor de aankoop van hooi nog een som van 3 ponden grooten schuldig.

-men heeft ook nog een schuld van 26 ponden grooten te betalen aan Joannes van Leuvenhaege

Deze staat van goed werd opgemaakt ‘ter goedertrauwen’ op 20 november 1693 en ondertekend door Anna Van Leuvenhaege en Joannes Van Stappen. Helemaal onderaan wordt onder ‘Appostille’ vermeld dat de ‘hauderigge’ en Joannes van Stappen (voogd) zonder de medevoogd Joannes Van Leuvenhage (‘doodelijcke sieck’), verschijnen voor de vierschaar op 23 december 1693 om de staat

van goed te bevestigen. Op 18 april 1694 verschijnt dan uiteindelijk Joannes Van Leuvenhage die de staat ‘onder de gewoonelijcke eedt’ bevestigt.

Het gezin Van Stappen-Van Leuvenhaege woonde dus op Vijfstratenhoek, ongeveer gelegen halfweg het centrum van Sint-Niklaas en de grens met Nieuwkerken. Men leefde van de landbouw (graan, vlas, erwten, haver, hooi, stro). Voor eigen gebruik had men 2 koeien en een varken. Men bezat ook een paard. Het was geen onbemiddeld gezin met heel wat stukken land in eigendom. Ze pachtten heel wat stukken land, maar verpachtten er ook zelf. Ook opvallend zijn de verschillende leningen met de stukken land als borgstelling (‘besette rente’), dit werd zowel vermeld bij de eigendommen[12] zelf als onder de rubriek schulden. Er werd ook geld geleend van eigen familieleden.

Marc Van Stappen, 2020, www.stap-brug.be

[12] Bij verschillende eigendommen werd vermeld ‘**suijver en onbelast’**, wat betekent vrij van hypothecaire leningen.